

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

„Szégyeljétek magatok!”

Csodálatos alkotó erő a hazaszeretet. Egymagában is ragyogó világ: telve élettel, cselekvő lélekkel, az áldozatos munkának szebbnél szebb gondolatával. Hatalmas erejét érezzük mindannyian, akiknek lelkét hősi eleink harcos példái: küzdelmei, szenvedései, önfeláldozásai bátorra, helytállóvá s bajok közepette is türelmessé s nyugodttá edzik. Érezzük mindazok, akik születése pillanatától kezdve bizodalmas szemmel nézzük ezt a háborus világot s az erkölcsi igazság kétségtelen diadalának hitével akarjuk és tudjuk bátorítani, kitartásra buzdítani a véréldözőket... Felemel ez az erő lelkiképpen s látójává tesz annak a délen s északon ragyogó valóságának, amely éjjel-nappal nem szünő csaták hősi sorozatában fenséges hazavédelem s amelynek hasonló másáról csak a Hunyadiak diadalra szomjazó lelke álmodhatott valaha.

S éppen a hazaszeretetnek ez a világitó fénye teszi megláthatóvá, hogy a világozottság mellett árnyék sötétlik, a lelki-erősség mellett lelki gyengeség sáppadoz, az egyenes bátrak mellett gyávák görnyedeznek s a csüggedetlenül bizakodók között félnékek sápitóznak... Minő groteszk látvány ez. Mennyire hihetetlen s mennyire

érthetetlen! Hihetetlen, mert meztartadása a közös, lelkes akaratnak, mely a megtorlás vágyával, az el nem halasztható védekezés megtalált időpontjának megértésével kezdett harcot agyarkodó ellenségek ellen. Az okatlan és szépségtelen csüggedés lázas beidegzésével pedig elhomályosítja a közös érzésnek, melynek hevületes tüzet a magyar nép, a magyar katona régi jó és szép tulajdonságaiba helyezett bizodalom és reménység még magasabban lobogtatja. De érthetetlen is, mert e háboru eredmények szerencsekerekéből a mi harcos seregeink hősiessége eddig csak a diadalmos nyereség számsorozatait huzogatta s ezek a diadalok — egyesítve a szövetséges társ hadseregének csodálatos sikereivel — sokkal nagyobb biztosítékai a végső győzelemnek, semhogy kóbor csapatok betörései területeinkre ezek nagy értékét alábbszálíthatnák.

S mégis úgy látszik, hogy minálunk nem ezek a tények erősítik a bizodalmat. Nem a valóságból folyó s természeteként összekapcsolódó józan következtetés ereje sokasítja a csüggedetlenek s nyugodtan várakozók tömegét. Nagyobb ereje van a beteg fantázia rémálmásának. Tulzásra, torzításra hajló képességével nagyobb tömeget toboroz az ijedezőknek szuggesztiója.

Ez a rémlátás törli le az örvendetes tényekről is a valóság, az igazság színét s ráborítja a szkepszis, a bizalmatlanság sötét homályát. Ez a gyávaság a megtévesztésnek szaporán fiadzó bacillusa. Ez idézi elő azt a lelki helyzetet, mely hamis vetületben, a megfordítottság félszeg alakjaiban mutatja be a világot, határozott, való beállításokat is. Hihetetlennek, vagy legalább is jelentéktelennek tüntet fel nagy, a jó eredmények útján járó dolgokat s a valóság köntösébe öltözteti a valótlanokat, a maga ideges fantáziájának rémes gondolatáit s nagynak, jelentősnek fuj föl apró, figyelmet sem érdemlő eseményeket.

Mennyire reájuk illik ezekre az ájuldozókra a költő mondása: „Csaták tüze a harcmezőkön lángra még alig gyuladtott s már is minden rongy, kőza hirtől, mit a rémlátás félsze kürtől, hogy vacog a fogatok!” Ezek a fogvacogatók a hitetlenek, a bizalmatlanok, a rémhírek kigondolói s terjesztői. Ezek kényszerítették a magyar belügyminisztert, hogy a törvény szigorúságának ostorcsapásával fenytse meg őket. De ettől az ostorvágástól a bátrak arca is pirul és sajog. A szégyentől pirul, a megdöbbenéstől sajog... Mert mi lesz vajjon, ha ennek a bizalmatlanságnak, rémüldözésnek, kétségbeesésnek híret ez a hideg ősz

A Dolomitok országából.

(Utí napló.)

Irta: Dorsoduro.

IX.

Innen az ut folyton lejtőnek megy. Arabbáig sok kanyarodó után 9 kilométernyi az út. Mi, nem hiszem, hogy többet tettünk a felénél; rövidítettük az utat, ahol csak lehetett. Alig szálltunk lefelé 150—200 méterrel, már fogadtak bennünket védett helyeken a szebbnél-szebb mezei virágok; fák még igen gyatrán mutatkoztak. Mintegy 2000 méternyi magasságban szedtem az országut mellett nefelejcsét s pipacsot. Ez épp, olyan volt mint a mienk, de nem piros, hanem élénk sárga. Alább már nagy legelő s rajtuk az Almok. Az út mellett egy fabodé: kiirva „Milch—Bude”. A bodé előtt egy asztal s fapad. Egy mosolós kis Dirndl áll a Bude mellett a Bua-jával. Jöttünkre szétrébbenek, s a Dirndl ajánlhatja a jó tejet. Hát igyunk meg egy pohárral, ugy is uszonna idő van. A szép kis Dirndl hozza is már, kecses mozdulatai lebilincselnek bennünket. Azután oldalig egy sziklára ül, valami bus-édes melódiát énekel, talán a Bua-nak, ki vagy 100 lépésnyire buzgón gyűjti a szénát. Az Öreg megkéri, jöjjön közelebb, énekelje el nekünk. Csinos tiroli öltözeten babrál, s szégyenkezve húzódozik, végre is pirulva bele kezd:

Und blüh'n einmal die Rosen, wird's Herz nimmer trüb.
Denn die Rosenzeit ist ja die Zeit für die Lieb';
Und die Rosen, die blühen so frisch alle Jahr,
Die Lieb' blüht nur einmal und nachher ist's gar.
Die Schwalben zieh'n fort, doch sie zieh'n wieder her,
Nur der Mensch, wenn er fortheht, so kommt
[er nicht mehr!]

Hozatunk még egy tejet, nemcsak a tejért, — bár aki megakarja tudni, hogy mi az a tej, az ide jöjjon, — hanem mert jólérezttük magunkat. Hozza is a Dirndl, de aztán csak elkialítja magát: „Mei! Muatta kimmt! s azzal mint egy zerge rohan is le a völgynek — csapot papot feledve. Látjuk mikor anya nyakába borul, de Istenem, féloru mulva sem érnek ide fel az anyókával, hát az asztalra tesszük a második pohár árat is s indulunk; ő keszkendővel int bucsut, de hogy szaladna utánunk. Bizalmam az ősi erényben, — mondja a piktor, vissza tekintve, de azután benézve a Bude ajtaján, visszahív bennünket; mi a látnivaló? Egy falí óra, melyen a felirás:

Mei Herz ist an Uhr
Bleibt hin und da stehn,
Und a Bussl vom Diandl
Machts glei wieder gehn.

No de menjünk. A Bua is int kalapjával s nekünk, hogy utnak indulunk, eszünkbe jut:

Auf der Alm, auf der Alm, da giebt's kein Sünd!

A leggyönyörűbb völgyek jobbról-balról s mi jókedvvel kilépegetve csakhamar elérünk Arabbába. Már csak 1612 m. magasan vagyunk, hogy e szépséges völgyben fekvő falu (200 lakossal) elérjük; néhány ház, egy igen-igen régi kis templom az országut mellett, körülötte temető; a templomból semmit sem látunk, mert most pingálják, alig lehet a szép, régi oltárképhez eljutni. A Cordevole-völgynek ez a legszebb pontja; köröskörül a szebbnél-szebb havasok, aliatuk a kövér legelő, közben nagy fenyvesek. Micsoda legelő, micsoda tájkép! Elnézelődünk volna órákig; talán ez a vidék tetszett nekem legjobban, de hiszen ezt utunk más pontján is elmondtam már. Tovább, tovább, sürgét

az Öreg, ma Pievéig kell jutnunk, ami innen még 7 kilométer.

A Cordevole-völgy egyre szűkebb lesz, mi a hegyoldalba vágott magas országuton lépkedünk; egyik kanyarodónál meglepetés szerüleg egy század pihenő császár-vadászszal találkozunk. Tovább menve a felettünk meredő szikláknak olyan furcsa folytatásuk van: faragott kőből való falak azok, elrejtve az erdők lombjaitól; kiirva minden tíz lépésnyire, hogy a fotográfálás tilos; Gyula urfinak körpönyege alá rejtjük ártatlan fenykép masináját, mert még e miatt nekünk gyűlik meg a bajunk. Hogy sziklák még jobban a völgy, jobbról szintén egy kis vár, szuronyos bakakkal, a völgynek néző lőrészekkel; le a völgynek tuskédróttal s egyéb védelmi eszközökkel. Ha e meredeken egy kavicsot gördítünk le, az már Olaszországban áll meg. A völgy közepe a határ. Megyünk tovább, mellettünk a rettenetes mély völgy; utunk ereszkedik a hegyoidokban lefelé, de már nem oly meredeken.

Egy tiroli asszony jó velünk szemben; kinálgatja havasi gypójáját; arca rettenetes, sohasem feledem el; minden, csak nem emberi forma; gugás, mi itt nem lenne meglepő, de ennek a gugája a mellétől az orra aláig ér egy, a fülekig terjedő óriási dagadt szájbán végződve. Borzalommal fordultunk el tőle, részvéttel iránta, de képtelenek vagyunk őt egy pillanatra is meghallgatni, egy pillanatra is tovább nézni óriási mozgását. Most akartunk szalámizni, de ezután elfeledtük s tovább bandukolunk. Este 8 órakor értünk be Pievedi Livinallongo-ba. Az „alte Post”-ban kapunk két tágas szobát, a szokott árért; szép, tiszta szobák, kilátással a Cordevole völgyre, mely itt igen szűk; az étterem telve volt turistákkal és katonatisztekkel.

szél a harcmezőre szárnyaltatja. Azokhoz, akik hittel, bizalommal, szivárványos reménnyel szálltak harcba s a hazaszeretet érzésétől lelkesülten ontják meleg, piros vérüket a hideg, deres avarra... Mit szólnak azok az apák, édes anyák, akik éppen mostanában ölelgetik s megérthető, mérhetetlen fájdalomukat visszafojtva csüggedetlen lelki erővel, buzdító, lelkesítő szavakkal eresztik csatautjukra az ujoncvitézeket... S mit szólnak ezek a lelkes ifjak s minő érzéssel, mekkora hittel és reménnyel indulhatnak a dicsőség mezőjé felé... ha már itt, előttük, közöttük az ijedező gyávaságnak, a lelkeket ernyesztő csüggedésnek s bizodalomtalanlásnak ezer, meg ezer jelenségeit s tényeit látják...

Álljanak síkra a bátrak, a bizakodók, a lelki erősek. Üzzék el közülünk a rémüldözőket, az ijesztőket. Nincs reájuk még azért se szükség, hogy annál inkább kitűnjenek a bátrak. Bujjanak el a honvédelem nagy s szent kötelességeit meg nem értve s magunk erejében, kitarításában kételkedve — a csak nekik ijesztő és vigasztalan kilátásoknak kazamatáiba. Ne süssön rájuk a bátrak, a bizva-bizók s ha a Gondviselés úgy akarja, még a csapásokat is a régi elődök bekés, szent megadásával tűrők hazaszeretetének napja. Ne ragyogjon rájuk a dicsőség, melynek szépséges, tündöklő koszorújába a hősök vérmézejeiről szédjük a piros rózsákat. S ha majd befelejtül a költő álma, hogy a mai vihar után, a felhők gyásza után újra felderül, virágzó, hatalmas Magyarország új korszakára fel kel a szebb jövőnk napja, akkor is a szemük közé vágjuk:

„Nap lesz, ilyen nap a magyar is,
Nem marad soká gyász alatt!
Sőt annál szebben ragyog majd ki,
Mikor a vihar elhaladt.
Csupán ti lesztek fölt az arcán,
Hogy elviharzott, dicső harcán
Ilyen gyávák voltatok!
Szégyeljétek magatokat!

— a.

Pompás, olcsó vacsorában volt részünk, többek közt igazi tirolisan készült gombócban. Asztalunk virágokkal volt díszítve, közöttük sárga pipacs s nefelejts. De ez már nem a vad pipacs volt, hanem valami nemesített, a vendéglő előtti kis kertből, de színe ennek is sárga. Már szobáinkba akartunk térni, mikor nagy durranásokra lettünk figyelmesek; mondták, hogy a holnapi Kaiser-fesztét ünneplik. Durrogatták a jó tiroliak a mozsarakat s a hegyek százsorosán visszhangozták azokat. Szobáinkba menve, még sokáig gyönyörködtünk a tűzi játékban, mit lenn a völgyben rendeztek. Most láttuk, hogy a rakéta milyen alacsonyra tud csak szállni, néhány száz méternyire; hozzánk nem tud feljutni. De felettünk is örömtűzek gyultak, az Almokon máglyákat gyújtottak ki a tiroliak. A sötét éjszakában, a sötét völgy felett valami megkapó volt ez az ünneplés jóságos királyunknak. No, de mi lefelegyünk, ma megint sok volt a jóból; Vige di Fassa-tól ideig 42 km., ebből 29 km.-t gyalogoltunk. 1391 méternyi magasságban kezdjük s feljutottunk 2252 méterig, majd leszállva most Pieve-ben 1475 m. magasságban alusszuk az igazak álmát.

Augusztus 18-ika, szombat. Ma később kelünk, csak fél nyolc órákor. Reggeli után megnezdük a „várost”. 3000 lakosu; ezek legnagyobb része a városban kívül lakik az Almokban; csak félre húzódnak be a kőfalak közé. Vegig megyünk a főúton, mely egyben az országot is, de oly keskeny, hogyha egy autó jön, megáll a város végén, tőlük s a város tulsó feléiről felelnek neki, hogy jöhet-e. Ez egyetlen utcából áll Pieve, kétfelel emeletes régi házak. A városban kívül modern hotel, nyaralókkal telve, helynyerés végett a völgybe nyúló nagy bástyafalakra építve. Néhány modern

HIVATALOS RÉSZ.

Plébánia betöltése. A lemondás folytán megüresedett tési plébánia-javadalmat a kegyur szabályszerű bemutató levele alapján *Nemes Dénes*, márkói esperes-plébános nyerte el.

Ideiglenes administrator. A márkói plébánia ideiglenes vezetésével *Stagl Ernő* városi ödi káplán bízott meg.

Dispositio. *Rusznák* Farcnc ujmisés áldozár Siófokra küldetett kiségitőnek.

Pályázat. A *Szentbékállai* r. kath. iskolánál szervezett osztálytanító állásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: Törvényszerű fizetés, melyből 300 koronát a hitközség fizet, butorozott szoba megfelelő lakbérpótlékkal. Köteles a kijelölendő osztályokat tanítani, külön díjazás nélkül az ismétlők oktatásában és a kántoriakban segédkezni, a „Gondviselés” egyházmegyei tanítóknak nyugdíjintézetbe belépni. Okleveles férfitanítók kérvényüket okmányokkal október 17-ig a Szentbékállai plébánia-hivatalhoz — posta Köveskál Zalavm. — küldhetik. Választás október 18-án délután 2 órákor. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Költségek meg nem térítetnek. Állás egyházhatalossági megerősítés után azonnal elfoglalandó.

Disszonás hangok.

A fegyvereknek az egész világot érdeklő munkája immár tetőpontjára hág. A folyó háború nagyon könnyen még szélesebb medret csinálhat magának, midőn olyan helyekről is megindulhat a fegyveres közbelépés, ahol eddig az ugynevezett „semlegesség” elvét kívánták több-kevesebb lehetőséggel, hogy ne mondjuk: öszintességgel megőrizni.

Büszkén állíthatjuk, hogy a mi fegyverünk győzedelmes híre tiszteletet parancsolóan töltötte be az egész világot s egyuttal meggyőződéses hittel valljuk, hogy a győzelem végleges pálmája — rövid, esetleg hosszabb idő muiva — biztosan a miénk lesz.

Azt is láthatja az egész világ, hogy a magyar nemzet minden fia, mint egy ember munkálkodik azon, hogy minden téren megtegye ama szent kötelességeit, amelyeket mindnyajunktól megkíván az a szeretet, amellyel hazánk iránt, s az a hódoló tisztelet, amellyel Felsőges Urunk iránt tartozunk viseltetni.

A nemzet minden fiának ez a harmonikus működése amily lélekemelő mindnyajunkra nézve a jelenben, époly tanulságos lapja lesz a történelemnek a következő nemzedékekre nézve.

Minden arra hivatott tényezőnek még a lát-

szatát is el kellene kerülnie annak, hogy egyes — mondjuk, jóhiszemű intézkedése által zavarólag hatna ezen nemzeti együttműködésre.

Valóságos bűn pedig az, ha rossz akarattal, oly disszonás hangok hurjait pengetik egyesek, vagy egyesek által bizonyos klikkek, sőtében bujkáló, sőtét célokat szolgáló társulatok, amelyek alkalmasak ugyan saját céljaik elérésére, de annál veszedelmesebbek a közőra nézve, mert nagyon is alkalmasak arra, hogy mesterségesen, kiszámított furfanggaléket vessenek a nemzet fiaik közé.

Igy nagyon szerencsétlen gondolat erőltetni a mostani körülmények között a választók összeírását. Erről e lapnak hasábjain is esett már szó. Tökéletesen igazuk van azoknak, akik azt állítják, hogy nálunk az ilyen dolog nem megy az egyes pártok, pártszervezetek közremunkálása, ellenőrzése nélkül. Ez pedig — minden emberi intézmény tökéletlen — ha nem is oly heves, de azért mégis pártusákra szolgáltatna alkalmat. Már pedig most ilyen dolgokkal senkinek sincs kedve foglalkozni, de nem is szabad.

A pártpolitikának most szünetelnie kell. A legszebb példák állanak előttünk e tekintetben, amelyekből megtanulhatjuk, hogy amidőn a haza ügye minden fiát sorompóba hívja: el kell nemulnia minden párttekinetnek. Mert mint igen sok dolognál, ugy itt is minden — bár jóhiszeműen — felújított seb kellemetlen hatással járhatna.

Mit szólnak azonban azokhoz a rágalmakhoz, s alátomos aknamunkákhoz, amelyeket nem rég tapasztalhattunk, hallottunk? Mindenki előtt ismeretes a *Pesti Hirlap* egyik *Esti levelének* ki-rohanása. A rosszakaratot jobban megtestesülve nem láttuk, mint e levélben. A főpapok, szerzetesrendek s a mágnások adakozásait kritizálja főképpen és pedig szabaddómivesi tendenciákkal fölspékelve, ha nem is nyíltan, de mindenki előtt érthetően, ki a sorok között olvasni tud.

E levél írója „Zsolt”, azaz *Porzsol* Kálmán számított a tényleg most ideges s mindent könnyen elhívó publikum hiszékenységére, melyre építve a főpapi s mágnási birtokok elleni küzdelmének szeretett volna szélesebb körökben tápot adni.

Gyanúsítani a legkönnyebb a világon. Nem kell oda más, mint az igazságot sutba rugni. Gyanúsításoknak okos, józan ember nem ül fel, amint a higgadt elemek nem is ültek fel „Zsolt”, ki-rohanásainak. Azonban mégis meg kell jegyeznünk ezt és leszögeznünk, hogy mindenki széles e hazában — kivéve a „Zsolt”-féle eltántorodottak csekély számát — halát ad az Istennek, hogy oly kezekben vannak azok a megrágalmazott birtokok, mint vannak a főpapokéiban és az igazi mágnásokéiban. Hova lennnek vol, ezen rendkívüli állapotban, ha más kében volnának ezek a birtokok.

ut mind meredekebb lesz; zord sziklafalak, csak egy-egy árva törpe fenyőfő látunk; az ut folytatn kanyarog, de oly meredek a hegyoldal, hogy rövidíteni utunkat nem lehet. Fárasztó menetelés után elérjük a Kehrtunnelt, az országot egyszerre csak alagutba vessz, mely 65 méter hosszú; csupán sziklába vájt alagut ez, nincs téglával vagy kővel kirakva, benn az ut egyet kanyarodik s megint kijutunk oda, ahol voltunk, csak pár méternyivel magasabban. E vad helyen a turista forgalom igen nagy; különösen angolok s poroszok maszkáinak szöges cipőikkel, vezetékekkel; urak, hölgyek vegyesen; a hölgyek is turista nadrágban. Mondhatom nem szepek. Amint felkapaszkodnak egy-egy gyalogösvényen, megvetéssel néznek re rák a „Thal-bummler”-ekre ők, a „Spitzenfresser”-ek. De azért barátságosan köszönnék, mint a turisták egymást valamennyien „Grüss Gott”-tal üdvözlik, ha találkoznak.

Kellemetlenek azonban az autók a keskeny Dolomiten-strassen. Egy nap 40-50 kerül el az embert s különösen a kanyarodóknak a gyalogolónak igen vigyazniok kell re rák. De egymásra is vigyazniok kell am az autókna, azért törnek ki olyan eketlen sipolásba egy-egy kanyarodónak. Sok helyen mégis az utat szegelyező kerékvetők derekon előtve s mondják, hogy itt is, ott is a melységbe zuhan egy-egy automobill. Nagyon sok a katonai auto. Többszörú piroses után végre feleltünk két óra tájban a 2117 m. magasságban levő Faizaregopass-hoz. Itt alpesi rózsákat szedünk a vad sziklakon. Büszkén tüdőztük kálapjaink mellé. A szél vadul süvöltött keresztül e hágón, nordta le a csúcsokról a törmelket, sietünk hat tovább s 20 percnyi gyalogolás után feleltük a 2000 méternyi magasságban levő Ospizio di Falzarego-t, mely 13 kilométernyire fekszik Andraztól.

boit, s vége is lenne a városnak; de nyugati végén még egy tér fele van; ott van ósrégi temploma. Előtte katonák sorakoznak s disztüzet adnak, most van a császármise. A tiroliak nemzeti viseletben, a veteránok diszben, festői kép. A lövések visszhangozzák a nagy hegyek, a tiroliak hochoznak, alig bírnak magukkal. Eltétik a jó öreg császárt, miközben kalapjukat dobájják, táncolnak stb.

A téren egy szép szobor. Sziklak tetején áll egy tirolai öltözkés fiatal leány, kezében egy vasvilla. Ez a Madchen von Spinges Denkmal. Katharina Lanz volt a leányzó, kit e szép szoborban megörökítették. 1797-ben Joubert tábornok beke-rltette Spingest; a parasztok végül is a templomi körül temetőbe szorultak s eiszentan védtek magukat a falak mögül. Itt tüntette ki magat Katharina Lanz: vasvillájával három francia katonát rászított le a melységbe. Legalább ez a monda. Ahol ezt olvasom, olvasható az is, hogy valoszinűleg Katharina Lanz nem is élt. A csata után a spingesi vedők sem tudtak ilyen hősi amazonról. Mégis hirdeni dicsőségét ez a kedves, szép szobor Istenem, naunk hany valóságos hős nyugszik jeltelen sírban; itt holmi legendák költött alakjait is hogy megbecsünk.

10 óra lehetett, mikor utnak indultunk; előb völgynek, majd egyenesen vissz uunk a 3 km. tavolságnyra levő Andraz-ba (1421 m.) mely kis, 300 lakossal bíró falu. Innen folytunk emelked s az ut, sok kanyarodás után — miközben persz a szaiámiról sem feledkeztünk meg — elerük Buchenstein festői várat, mely magas sziklatetőről néz le a gyönyörű völgybe, melynek ölen zügv, vad patak rohan, sok vízessét alkotva. Látjuk a Civettát (3220 m.), mögöttünk a Marmoiat, a Scilla-csoportot, jobbról a Caprilet, a Nuvolaut (2575 m.), a Coldi Lanat s sok más havast. Az

Akkor igazán a kétségbeesés tartaná fogva és méltán a hazafiai lelkeket. Mert meg kell ám jegyeztünk, hogy nemcsak annyit adakozott a főpapság és a papság s adakozik napról-napra, amennyi napvilágra jut. Amit e lapnak hasábjain olvashatunk a veszprémi egyházmegye papságának adományáról s más lapokban más egyházmegyekről: az még korántsem kifejezője az összes jótékony adományoknak. Ezek most a nyilvánosság tudomására juthatott jöttek, amelyek mellett megszámlálhatatlan a nem jelzett adományok egész sora.

Igy vagyunk az igazi mágnások adományával is. Tehát éppen ma tűnik ki, hogy mily jó kezekben vannak azok a sokszor említett birtokok. Az országban levő kath intézmények, mind: kolostorok, iskolák, körök, egyletek mindmégannyi gócpontjai a legnemesebb jótéményeknek, úgy hogy ezek teszik az összes jótékony munkálkodás gerincét.

Tudjuk azt, hogy a szabadkőművesség nagy előharcosá a halotthamvasztásnak. Ez azonban csak eszköz az ő kezükben, amellyel a vallásos érzület csökkentését akarják elérni. Ugyanis tapasztalati tény, hogy mindenütt a vallási érzés megbontására törekednek, ahol uralomra akarnak jutni, s ahol ez sikerül nekik, uralomra is jutnak. Franciaországot, Portugáliát teljesen azok uralják; Spanyolországot is „dolgozzák” meglehetősen erővel s ha idővel olvashatni fogjuk a legutóbbi spanyol-amerikai háború objektív történetét: itt bebizonyítva olvashatjuk, hogy a spanyolok gyarmataik elvesztését a szabadkőműveseknek köszönhetik. Olaszországot is munkába vették újlag s időnkint nálunk is „időszerű” indítványokkal állanak elő.

Tény az, hogy minden háború alkalmával epidemikus betegségek lépnek fel s most is fel-lepelt itt-ott a kolera. A járvány megszüntetését csak a titkos célt szolgáló tartulatók csakis a fakultatív halotthamvasztás behozatalában látják s ezért fordultak újlag a fővárosi tanács által a belügyminiszterhez. Meg kell jegyeztünk, hogy a fővárosi törvényhatósági bizottság ilyenmő határozata 2 évvel ezeüzt szabadkőművesek munkájára volt. Nem az egészségügy bántja ezeket a jó urakat, hanem a legjobb időnek vélik a mostani tervük kivételére, mert ilyenkor sokaknak tetsetősenek látszhatnak ez az ő indítványuk. Ezen cécér alatt a vallásos érzület, az egyház álláspontja ellen törnek s meg akarják a magyar társadalmat osztani.

Föl kell venni a harcot minden vonalon e vakondokok ellen! Ne engedjük, hogy zavarosban halászassanak! Ne engedjük, hogy hangzatos jelszavaiknak eredménye legyen!

Hazánkat hős fiait életüket odaadvá, vérüket osztva védik, hogy az a miénk maradjon. E vérével megvédett hazát kötelességünk megtartani s harcolnunk kell minden vakondokunk ellen, mely a szabadkőművesség jármába akarja hajtani a társadalmat és az által magát a hazát.

Mi hazánkat meg fogjuk és tudjuk is védeni az ily ellenségek ellen is!

S az ilyenekre valóban ráillenek egy jeles újságíró találó — azonban kissé gyengéd — szavai: „A bűnök bűnet követi el az, aki érintkez a pontok helyett ütköző pontokat keres és megbotránkoztat.”
Dr. Kozma Kálmán.

Aranyat vasért. Hunkár Dánésné főispánné Ömélőssága elvállalta az aranyat vasért mozgalom vezetését a vármegye területére. A mozgalom szép eredményt ért, amennyiben huszonöt ezer koronát meghaladó érték folyt be. Elismerés illeti Ömélősságot a szives közreműködésért. Sokaknak hálaia, annyi könny felszáradása lesz érte a jutalom az adományozóknak és a vezetőeknek. De kell-e ennél több? A gyűjtés lezárult, melynek eredményéről Ömélőssága a következő nyilvános elszámolást küldte be lapunknak:

Augusztia Főherceggasszony Ó császári és királyi Fenségenek maga megbízása folytán az „Aranyat vasért!” jelszó alatt a hadbavonultak gyámai nélkül maradt családjaik segélyezését és a háború okozta egyéb szükségletek társadalmi uton való fedezését szolgáló „Augusztia Gyorssegély-alap” javára Veszprémvármegye területén vezetés alatt megindított adomány-gyűjtés befejezés nyervén, ezúton hozom a t. közönség tudomására, hogy annak eredményeké 1311 drb arany és 348 drb ezüst értékű tárgy 12 kg. súlyban, ezeken feül pedig 5231 kor. 86 fill. pénzben folyván be hozám, huszonöt ezer koronát meghaladó értéket küldtem be a nevezett alapba.

Midőn ez irányu működéséről a nyilvánosság előtt ekként beszámolok, úgy a magam, mint az „Augusztia főhercegnő gyorssegély-alap bizottsága” nevében is halás köszönetemet fejezem ki a nemes mozgalom érdekében fáradozóknak és bizárgózkodott lelkes hölgyeknek és úndazoknak, akik a hazafias nagy célra önzetlenül áldozni szivesek voltak. Veszprém, 1914. Okt. 6. Hunkár Dánésné, főispánné.

Tanfolyamok határozat.

Dr. Vértési Gyula kir. tanfelügyelő a veszprémi iparostanonciskolai bizottság határozatait nem hagyta jóvá. Nem járult hozzá a határozathoz, hogy az iparostanonciskolát addig elhalasszák, míg a minisztertől az eddigi államsegélyre néve a város biztosítást nyer. Ettől az iskola megnyitását függővé tenni nem lehet. A megnyitást vagy elhalasztás joga különben sem tartozik a bizottság hatáskörébe. A 70.000/1905. sz. min. rendelet alapján ez a kir. tanfelügyelő joga. Kifogásolja a jegyzőkönyv ama részét is, amelyben a bizottság a heti 50 órát 13-ra szállítja le. Ha a bizottság a helyi viszonyok miatt a tanterven változtatni ohajt, azt nem rendelheti el, hanem indítványozhatja s ezt az indítványt a tanfelügyelőség a miniszterhez terjeszti.

Ha pedig a tanítás az órák számának csökkentésével lenne csak megkezdhető, az erre vonatkozó indokolt javaslat is a kir. tanfelügyelő útján sürögösen felterjesztendő a közoktatásügyi miniszterhez. Utasítja végül az igazgatót, hogy abban az esetben, ha a tanítás tényleg csak óraszámcsökkentéssel lenne megkezdhető, a megnyitást a miniszter döntéséig függessze fel. Ha azonban a tanítás az óraszámok csökkentése nélkül kezdhető, akkor az iskola, melyet már okt. 1-én meg kellett volna nyitani, azonnal megnyitandó. A bizottság a tanfelügyelőség határozata ellen a miniszterhez felebezhet. Az iskolabizottság határozatait lényegükben már ismertettük. Itt csak a jegyzőkönyvnek azt a részét kivonatoljuk, amelyben az óraszám leszállítását indokolja. A bizottság iparigazolványok, beírásdíjak s a város adóalapjának 2%-os hozzájárulása címén kiutalt 3600 korona s még néhány idevágó összeggel legfeljebb 5924 korona bevételre számít. Ehez járul az évi 5000 korona államsegély. A kiadás pedig az 50 heti óráson 16.120 kor., vagyis a hiány 5196 korona. A bizottság a 10.924 kor. bevételből először levon 3321 kor. hátralékot, azután levonja az épület 3745 kor. törlesztését és kamatját, világításra és fűtésre 1500, tisztogatásra 75, vegyeskiadásra 50 koronát, a dologi kiadásokat pedig törli, s így a levont kiadás után 2032 kor. összeg marad. (Ha csak a jegyzőkönyvben megjelölt előbbi összegek alkotják a kiadási tételeket, akkor 200 koronával több marad.) Ebből még levonandó az igazgató tiszteletdíja s a szolga fizetése 704 korona. Óradíjakra tehát 1328 korona, vagyis heti 13 óra díja marad meg. A bizottság tehát azt javasolja, hogy a háborús idők miatt a tanítványokat az igazgatóság 13 heti órára vonja össze.

Az ipariskolai bizottság költségelőirányzata s a tananyag összevonását ajánló javaslatára módunkban van szakszerű véleményt közölni.

Az iparostanonciskola eredeti költségvetésében — amint azt a V. H. 37. számában közöltük s Veszprém város 1915. évi költségvetés 16-ik lapján „ipariskola térítménye” címen megtalálható — fűtés és világítás címen nem 1500, hanem 2500 korona van felvéve, holott az igazgatóság számlákkal igazolt véldménye szerint a kiadás ezen a címen nem éri el a 800 koronát. A különbözet tehát 1700 korona, amely ha megmarad vala éveken keresztül az ipariskola pénztárában, a 3321 kor. hátralékunk nyoma sem volna. A város adóalapjának 2%-át köteles átengedni az ipariskola céljaira. Ennek fejében a város 3600 koronát ad, holott — felül levén adóalapja a 200 ezer koronán — legalább is 4000 korona járna. Ez is évi 400 kor. vesztesége az ipariskolának. Ha már most fűtésre és világításra csak 1500 koronát számítunk is, amint hogy az ipariskolai bizottság jegyzőkönyve is ennyit vesz alapul, az igazgatóság által számlák szerint szükségelt összeg levonásával még mindig 7—800 korona marad az iskola javára. Ha ehöz hozzáadjuk a 2%-os hozzájárulásnál mutatózó 400 kor. különbözetet, így is még 1110—1200 korona többlet jelentkezik s ebből újabb 11—12 heti órára fedezhető. Vagyis a javasolt 13 óra helyett a város külön hozzájárulása nélkül is meg van a heti 25 tanítási óra tiszteletdíja. Persze az eddigi 50 óra helyett ez is kevés. Az ipartörvény 80. §-a szerint iparos-

tanonciskoláról a község köteles gondoskodni. Ha erre a 2%-os hozzájárulás nem elég a tanonciskola céljaira fizetendő összegeken s büntetéspenzéken kívül, a 87. § értelmében a község államsegélyt kérhet. Azi a törvény sehol se mondja ki, hogy az anyagi hiány órad redukálással pótolassék, sőt a 83. §-ban minden tanuló részére 4 közismereti, 3 rajz- és egy hittanórát, vagyis heti 8 órárt rendel.

De jelen esetben óráösszevonással, osztályok csoportosításával sem lehet a kérdést megoldani. Az igazgatóság adatai szerint az előkészítő osztályba 25, az I. o.-ba 57, a II.-ba 47, a III.-ba 56 tanuló fog járni. Látni való, hogy ily számmal osztályokat összevonni nem lehet, mert ennyi el sem helyezhető s a tanítás és fegyelmezés is lehetetlen. De lehetetlen a csoportosítás a rajznál is. Kezdő rajzos lesz 24, haladó 34, fa- és fémipari szakrajzos 37, ruhaipari szakrajzos 31. Kezdő a haladóval, fa- és fémipari a ruhaipari szakrajzossal nem csoportosítható.

A téli tanfolyam két csoportjába 47 tanuló mutatható ki. Ezek ma mestereknek szerződésben vannak s tankötelesek. Mondjuk, hogy közismeretire — bár itt is a tanítás eredményének kockázatával — csoportosítható. Amde már rajznál nem lehet, mert az I. osztály általános, a II. osztály szakrajzot tanul s a tanításnak ezen a fókán nem lehet az összevonást az ugynevezett csendes foglalkozás módjára helyezni, mint az elemi iskolákban. Mert ez a foglalkozás először nem lenne csendes, másodsor meg éppen ezért nem lenne foglalkozás. (Azt értjük ez alatt, hogy míg a tanító az egyik osztályal közvetlenül foglalkozik, addig a másik osztálynak, vagy másik osztályoknak önálló munkára csendes foglalkozást ad.)

De tegyük fel, hogy lehet csoportosítani. Hogyan osztaná fel a bizottság, vagy azok, akik ezt tanácsolják a 13 heti órárt? Eddig volt 8 hittanóra hetenkint. Vajjon mennyi jut most a 13-ból? Vagy ezt el is lehet hagyni? Nem gondoljuk, hogy a bizottság ezen akarna takarékoskodni. Mondjuk, hogy minden felekezet kap heti egy órát. (Hogy a kath. hitoktató mire menne az összevonás tanulószeregel egy óra alatt, azt előre is tudjuk. Semmire!), ez elvesz a negyfele felekezet szerint heti 4 órát. A szakrajz az iparoktatás lelke. Ily, egymástól különböző oktatás van három csoportban. Egy-egy órát lehetetlen számítani, hiszen mire hozzá készülnek, elfut az egy óra. Két órával ez heti 6, a hittanóval 10 óra. Marad még három óra hat csoport közismereti oktatására s három csoport rajztanítására. Ime az összevonás lehetősége heti 13 óraiban. A további fejlemények függenek a képviselőtestület határozatától s a közoktatásügyi miniszternek intézkedésétől. (+)

Halás szívek. Még ilyenek is vannak? Igen, a háború annyi komorság mellett aikalom megnyitással a nemes lelkek szeg tulajonosságainak megnyilvánulására. A sebesültekkel gyakorolt emberbaráti szeretet kiváltja belőlük a hala és elismerés szavait. Városunkból a sebesültek nagy része mostanában ment szabadságra. Mielőtt elavoztak volna, egyszerű szavakban adtak kifejezést a jó banas modort, melyben részük volt. Akom-bakom b-tükkel, helyesirasi hibákkal tarkított sorokban mondják el rövid szavakkal, amit szívük sugótt. Ime itt a level szövege: „Zukf. Schneider Franz Inf. R. 93. Korp., Brückner Heinrich honv. R. 6. honv., Regur Michael honv. R. 6. Inf., Csnyakovics Imre Inf. R. 78. für das Veszprém Rezervespital abteilung E. für die guhte Arzene und kostliche bepflegung geben wir unseren Herzlichen Dank.” Magyarul ezt akarja mondani, mi fentjelzetek a veszprémi tartalékkórház E. osztályában nyert jó orvosi és élelmezési gondosságot halas köszönetet mondunk.

Meg kell jegyeztünk, hogy a hadikórház E. osztálya az angolokasszonyok intézetében van. Az elismerés tehát az élelmezést vezető angolnasszonyoknak, az ott apoló vöröskeresztes hölgyeknek és a gondos orvosoknak szól. Nem dolgoznak ők emberi elismerésért, de az önként megnyilvánuló hálat vegyek úgy, mint a legszebb jutalmat sok fáradságuknak. Az ápoltak mindig jó emlekezővel lesznek e város nemes lelkű lakóiról, s évek hosszú sora után is áldva émelegetik emlékeztükben. Az idegen földre távozók pedig eloszlótló ama balveleménynek, melyet rólunk sokszor tápláltak. Halás katonák, kik értünk is hordtatok az élet áldozatát, szerették vissza mielőbb egészségüket s életet soká boldogan. Ápolóitok mindig kedvesen gondolnak rátok, kik annyi megadással, türelemmel, jajszó nélkül viseltétek a szenvedést.

A vöröskeresztes hölgyek vizsgálja. A szeptember hónapban tartott önkéntes ápolónői tanfolyam bezárult. A héten volt a 32 ápolónői vizsgálója *Hunkár* Dénes főispán elnöklété alatt. A hölgyek úgy az elméleti ismeretekben, valamint a gyakorlati kezelésben kellő készséget tanusítottak. Dr. *Csolnoki* Ferenc, a kórház agitációs igazgató-főorvosa és a tanfolyamot vezető többi orvos urak nemes munkát végeztek, melynek eredményét a nálunk ápoló és ápolandó sebesültek érzik. A tanfolyamon a következő hölgyek vettek részt:

Barcza Margit, özv. Bátori Lászlóné, Beeske Margit, Biró Erzsébet, Bossányi Mariska, Csapó Alexandrina, özv. Czeczey Nándorné, Fix Margit, Herman Zsuzsanna, Karasévska Vincencia, Kertes Beláné, Kőszeghy Emmi, Kőszeghy Vilma, Laniczka Vanda, Libis Mariska, özv. Misley Sándorné, Nagy Angela, Nagy Hedvig, Paur Miksáné, Politzke Mária, Politzke Margit, Rosenberg Anna, Rosenberg Pirokska, Sandi Ilona, Sebestény Erzsike, Sebestény Irén, Süle Rózi, Szabó Antalné, Szemerény Anna, Szilvány Anna, Schwendné Nagy Erzszt, Véghelyi Kálmanné, Willax Ella, Ujj Károlyné.

A hölgyek a jelvényeket később fogják átvenni, tudomásunk szerint azonban szolgálatot fognak teljesíteni.

Hírek a katonakórházból.

Annak a megközelítőleg 700 sebesültek legnagyobb része, akik a helybeli katonakórházban részesültek gondos ápolásban, részben családjához otthonába, részben mint olyan lábadozó, akinek orvosi felügyeletre nincs szüksége, a környékbeli községekbe távoztak. Ezen kiürítés következtében 450 befogadó képességű ágy van.

A közeli napok valamelyikén tehát kiútás van nagyobb sebesült transzport megkezdésére. A sebesültek érkezésének idejéről a kórházparancsnokság, mint a múltban, most is idejében fogja értesíteni a polgári hatóságot, a Vörös Kereszt-Egyesületet és egyéb illetékeseket. Az adott utasításoknak megfelelően minden övintézkedést megtesz arra, hogy esetleges fertőző és ragályos betegségek elterjedését megakadályozza. Már most felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ugyanevénből a józan ész szavára hallgatva, tartása magát kellő távolságban a sebesülteknek a vasutról való beszállításakor. A sebesültekhez való jóindulatunkat és a velük való együttérzésünket kifejezésre juttathatjuk az által, hogy a háború sok borzalmat átélt yitéz. sebesültekkel szemben áldozatkészségünk ne ismerjen határt.

Küldjük már nem használt felsőruháinkat, lábeliunket stb. valamint cigarettát, szivart, cognacot, befőttest és kiolvasott újságjainkat a kórházparancsnoksághoz, mely az összes osztályoknál való betegeket között szétosztja a mindenkor köszönettel fogadott ajándékokat.

Zech József altábornagy, a pozsonyi honvédkerület parancsnoka e hó 7-én a helybeli helyőrségnél tartott szemléje alkalmával meglátogatta a katonakórházat is. A látottak és a sebesültekkel folytatott hosszabb beszélgetések során hallottak alapján teljes elismerését juttatta kifejezésre.

A hét folyamán a sebesültek részére a következő adományok érkeztek:

Koller Sándorné ömeltőségének a megye közönsége körében folytatott gyűjtéséből: 135 férfiing, 113 alsónadrág, 149 törülköző, 146 zsebkendő, 32 lepedő, 59 kisvankos, 25 nagyvankos, 1 dunna, 14 vankoshuzat, 39 különféle ruhadarab és 12 bot. — **Hajmáskér** község 63 vankost és 5 lepedőt, melyeknek varrását Nosziópy Ferencné és Zergi Juliska végezték. Az adományok a következőktől valók: Fülöp Károlyné, Megyeri Józsefné, Cs. Fülöp Lajosné, Szabó Ferencné, Fülöp Imréné, Szűcs Ferencné, Kuncz Jánosné, Kovács Jánosné, Gubicza Mihályné, Répási Andrásné, Brennerné, Fülöp Józsefné, Vida Jánosné, Jákói Pálné, Koronczai Jánosné, Fenyő Jánosné, Turós Istvánné, Farkas Istvánné, Csószai Jánosné, Nagy Károlyné, Kovács Mártonné, Szöllösi Gáborné, Schmidt Jánosné, Meisbergné, Péter Dánielné, Zergi Zsigmondné, Kis Jánosné, Kis Károlyné, Szalai Józsefné, Sári Gáborné, Szerencse Imréné, Rusznayk Ferencné, Bódis Józsefné, Bors Károlyné, Zergi Károlyné, Zergi Jánosné, Piébania, Istenes Jánosné, Zergi Gáborné, Németh Ignácné, Szendi Jánosné, Arkovics Istvánné, Kremó Györgyné és Varga Gáborné.

A kórházparancsnokság úgy maga, mint a sebesültek nevében az összes adományokért hálás köszönetet fejezi ki.

A pápai irgalmas nővérek. Gondolom, nem szeretnek beszélteni magukról, mert szent Vince leányai szerények a rend alapítója szellemében. Mégis ne bántsa szerénységüket, hogy harci zaj, háború közepette is szóvá tesszük őket. Az alkalom olyan, mely felett nem térhetünk egyszerűen napirendre. Október hó 4-én múlt *ötvén* esztendeje, hogy Pápa n telepedtek. Ez alatt az idő alatt elemi iskolájuk polgári iskolává bővült, majd néhány éve tanítóképzővé egészült ki. Az intézet jó híre-neve, ügyes vezetése becsülte tette őket nemcsak a pápaiak szemében, hanem a vidéken is. Öten év nagy idő egy ember életében. Azóta már nem egy generáció került ki kezük közül. Anyák, dédanyák s talán már unokák is járnak ugyanazon intézet falai között. Ha a lelkük mélyére látánk, csak akkor tudnánk megmondani, minő munkát végeztek a nővérek, akiknek gondolj mellett nőit naggya a pápai női világ legnagyobb része. Az irgalmas nővérek nem földi sikerekért, elismerésért dolgoznak, de mikor működésükben újabb ötven esztendő kezdődik, engedjék meg, hogy itt a nagyközönség előtt is köszönetet mondjunk önfeláldozó tevékenységükért. Intézetük éljen, viruljon, hatalmasodjék az évek jártában.

H I R E K.

— **Királyunk névünnepe.** Hódolattal teljes hűségének nyilvánításával ünnepelte városunk közönsége agg királyunk nevénapját. A székesegyház padosait egyfelől a hivatalok főnökei s képviselői, másik felől előkelő hölgyközönség foglalták el. A katonaság ugyanazon időben a nagykaszárnnyában tartott tábori misén s a népfelkelők esküjének szertartásán vett részt. A székesegyházi ünnepi misén dr. *Rédey* Gyula prelátus, káptalani nagyprépost celebrált díszes segédlettel. Nagy hittel volt az ájtatoskodókra az „Imádkunk szent otya” kezdésű ósrégi, gyönyörű ének, melyet az énekkar Urfelmutatás s áldozás után énekelt. Az Ur szent testének imáadásában szárnyaltatja ez az ének a hívek forró fohászát a Magaságbelihez, hogy áldja meg *mi Magyarházáinkat* s vezérelje jóra a *mi királyunkat*... Buzgó imádság, sok-sok hívőnek epedő fohásza fűződött egybe az ének áhitatos könyörgésével.

— **Ömenciacija adománya.** Bibornok Megyepüspök Ur Ömenciacija a veszprémi Szent Vince-egyletnek újabban ismét egy ezer koronát adományozott, melyért a szegények nevében ezuttal mond hálás köszönetet az elnökség.

— **A székeskáptalan adománya.** A veszprémi székeskáptalan a honvédelmi miniszterium hadsegélyző irodájának a tegnapi napon ötezer koronát küldött hadisegély címén.

— **Katonai szemle.** **Zech** József altábornagy e hó 7-én városunkban időzött s szemlet tartott honvéd csapataink felett. A legénység magatartásáért s katonai kiképzéséért nagy elismerését nyilvánította.

— **A ciszterci-rend hadisegélye.** Dr. *Békefi* Remig zirczi apát ur a ciszterci-rend nevében október hó 1-én hadisegély címén nyolcvanezer (80.000) koronát készpénzben küldött gr. *Tisza* István miniszterelnök kezébe.

— **Mikor lesz alispánválasztás?** Nem hiába háborus idöket élünk, az emberek fantáziája élénkebb sokkal a keleténél. Tapasztaljuk lépten nyomon. Im; itt egy újabb eset. **Koller** Sándor alispán január 1-ére nyugalomba vonul s már is sokan tudni vélik, hogy decemberben alispánválasztás lesz, sőt még a jelöltek neveit is emlegetik. Beavatott helyről vett értesülés szerint minden ilyen hírek terjesztése pusztá kombináció. A háborus idő egyáltalán nem alkalmas arra, hogy most ilyen választással járó izgalomnak kitegyék a vármegye közönségét. Egyébként is az alispáni

szék megüresedése esetére a törvény intézkedik. Decemberben még lesz alispán, tehát nem fognak választani, az alispán nyugalomba vonulása napjától pedig a törvény értelmében a vármegyei főjegyző látja el a helyettesítést. Részünkről valószínűnek tartjuk, hogy miután a közigazgatás államosítása ügyi küszöbön áll, alispánválasztás egyáltalán nem lesz.

— **Röntgen-készülék.** A tanács elhatározta, hogy a városi nyilvános jellegű kórház részére Röntgen-készüléket szerez be. Különbös fontosságú ez a katonai sebesültek gyógykezelésére nézve, mert a testben maradt sebesült golyónak helyét az orvosok röntgenkézzel könnyebben megállapítják. A veszprémi káptalan e készülék beszerzését 800 korona adománnyal segítette elő. A fennmaradt összeg egy része beszerzési címen pedig fel van véve a kórház költségvetésébe.

— **Vármegyei virilisek névjegyzéke.** **Koller** Sándor alispán közhírré teszi, hogy a legtöbb egyenes állami adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1915. évre érvénnyel bírándó névjegyzékének összeállítására céljából a vármegye igazoló választmányá folyó évi október hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor Veszprémben, a vármegyei székház kistermében nyilvános ülést tart. Ezen határidőig a kir. adóhivataltól beérkezett adókimutatások a netáni felszólamlások megtekintetése végett *Keczer* Imre vármegyei aljegyző, mint igazoló választmányi jegyző, hivatalos helyiségében folyó évi október hó 10-ikétől kezdve naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Figyelmezteti az érdekelteket, hogy az ezen kimutatások ellen támasztandó felszólalásaikat a vonatkozó igazoló okmányok bemutatásával a fent jelzett ülést napot megelőzőleg írásban legkésőbb folyó évi október hó 21-ikének délelőtti 9 óráig, vagy esetleg az ülés tartama alatt élő szóval az igazoló választmánytól tegyék meg. Ezen időpontot túl beérkező felszólalási kérelmeket a névjegyzék összeállításánál, illetőleg kiigazításánál nem vesznek figyelembe. Tekintettel a már életbelépett 1913. évi XXIII. t.-c. 2. §-ának szigorú rendelkezéseire, nyomtatékosan figyelmezteti mindazokat, kik kétszeres adószámítás kedvezményére igényel és jogosultsággal bírnak, hogy ezen kedvezményben csak akkor részesüljenek, ha jogosultságukat az 1886. XXI. t.-c. 17. §-ának rendelkezéséhez képest még az ülés tartama alatt szóval, vagy előzőleg írásban az igazoló választmány előtt bejelenteni, illetve igazolni fogják.

— **Hősök halála.** A kegyesrendiek hetényi uradalmának kasznára, *Cseh* Antal szomorú gyászjelentést küldött széjjel. Apai szívének nagy fájdalommal jelentette, hogy vitéz fia, dr. *Cseh* Alajos ügyvédjelölt, a 44. gy. ezred tartalékos kadétja a galíciai harcokban „hajazja becsülte” elesett. Az edes apa városunk szülötte s őt is, fiát is nagy rokonság s baráti kör fűzi hozzánk. Mindezek most osztoznak a szülői fájdalomban.

Preya Rezső vármegyei hivatalnok, 48. gyalogezredbeli tartalékos tizedes, Sztanyinál még aug. 23-án elesett. Bánatos szülőivel a nagykanizsai hadkiegészítő hivatal csak most tudatta a gyászhiert. A hazáért elvérzett ifjú hős katoná lelkiüdvéért okt. 12-én d. e. 10 órakor gyásszentmisét mutatnak be az urnak. Az élők hálás emlékezete őrizze a hősök sírhalmait.

— **Veszprémi virilisek.** A képviselőtestület részéről kijelölt küldöttség — elnöke dr. *Horváth* Béla városi főjegyző, tagjai: dr. *Csomasz* Béla, *Gubicza* Lajos, *Perényi* Antal városi képviselők — f. hó 9-én állította össze a veszprémi virilisek névjegyzékét. A megállapított névsort az okt. 14-én tartandó városi közgyűlés elé terjesztik jóváhagyás végett.

— **Az iparostanonciskola — kaszárnnya.** Az új iparostanonciskola helyiségeit a katonaság lefoglalta, s ideiglenesen laktanyának rendezte be. Ugy tudjuk azonban, hogy a lefoglalás mindössze 10—12 napra terjed. Ez idő alatt a polgári fiúiskola a régi iparostanonciskolában rendezkedik be.

— **Iskolai bizottság ülése.** A helybeli kereskedelmi tanonciskola bizottsága f. hó 7-iken *Nay* Jakab kereskedelmi tanácsos elnöklése mellett ülést tartott. *Szép* Lipót igazgató bejelentette, hogy a tanonciskola szept. 14-én megnyitott. Az iskola megnyitását erre az időpontra a bizottság még augusztus hónap elrendelte s csak később kapták kézhez azt a miniszteri rendeletet, amely a tanonciskolák megnyitását október 1-ére követezte. Minthogy a bizottság határozata már megtörtént s a miniszteri rendelet feltételei közül ugy

az iskolahelyiség, mint a tanári testület rendelkezésre állt, abban a meggyőződésben volt, hogy az iskolát a miniszteri rendelet dátuma előtt nem csak szabad, hanem a tanítási eredmény biztosítása végett, célszerű is volt megnyitni. Aki az iskolának s az iskola képző hatásának barátja, az előtt az iskolázatás elsőrendű érdek s ezért remélni lehetett, hogy az iskola korábbi megnyitása nem gáncsol, hanem elismerést ébreszt. Beiratkozott összesen 45 kereskedőtanonc és pedig az I. osztályba 11, a II.-ba 18, a III.-ba 16 tanuló. A bizottság tudomásul vette az iskola megnyitására vonatkozó s a szept. hóban iskolába nem járt tanulók ügyében vett tanfelügyelőségi átiratokat. A bizottság a költségvetést újra összeállította s a mellőzhető kiadási tételeket törölte. A tanonciskola helyiségét a katonaság lefoglalta. Az előadások azonban emiatt csak a múlt héten szüneteltek, mert az elnökségnek sikerült az izr. iskolában megfelelő helyiséget biztosítani. Bemutatta az elnök a bizottságnak azt az iratot, melyben több kereskedőtársulati tag az elnököt rendkívüli gyűlés összehívására kéri fel. A bizottság véleménye szerint az összehívás csak az alapszabályok értelme szerint történhet. Az alapszabályok pedig azt kívánják, hogy a husz tag aláírásával az indítvány is beadandó s ez a választmány elé terjesztendő. Erről az elnökség az aláírottakat értesíti.

— **A villamosteleg átírata.** A helybeli villamos-cég átírásban értesítette a városi tanácsot a nappali, jobban mondva az ipari áram korlátozásáról. A városi tanács az átírat tárgyalása előtt többféle felvilágosítást kér a cégtől. Első sorban annak igazolását, hogy a megfelelő olajmennyiség beszerzése lehetetlen. Másodsorban feleletet vár arra a kérdésre is, hogy mi történik a város garanciájával, melyet a nappali áram létesítésekor bizonyos mennyiségű — a vízvezetéknel elhasználandó — áramfogyasztásra vállalt? Azt is tudtára adta a tanács a cégnek, hogy az áramszolgáltatás mostani korlátozásából a jövőre nézve semmiféle következtetést le nem vonhat.

— **Szép példa.** Az áldozatkészség szép példáját adták *Nemesapáti* zalamegyei község lakói. Az egész község, élén a plébánosnál komolyan kivette részét a hadsegélyző tevékenységből. A napokban küldtek illetékes helyre: 70 drb hősapkát, 60 pár terméleget, 42 pár csuklővédőt, 82 drb haskötőt, 32 pár kapcát, 5 drb szőrmét és 13 drb párnát dupla huzattal. Ennek elkészítésére a községből befolyt 313 kor. 50 fillér adomány. Ezt megelőzőleg már elküldtek a Vörös Keresztnek és a budapesti kath. körnek 262 drb fehérneműt és párnát. Szállítottak továbbá *egyezer* drb tojást. Vivant sequentes.

— **Védekezés a kolera ellen.** A tanács teljes felhatalmazást adott dr. *Komjáthy* László polgármesternek, hogy a kolerajárvány megakadályozása végett minden szükséges intézkedést megteheszen. Az ehhez való költséget is rendelkezésre bocsajította. A koleraárvány már épült 36 beteg számára. Lesz az épületben orvos-, ápoló-és fürdőszoba s konyha. Az építkezés a költségvetés keretén kívül készül.

— **Az egészség érdekében.** A buhimvölgyi kaszárnyában a városi tanács sok új intézkedést fogantatott, melyek a közegészségügy érdekében szükségesek. Az illemhelyek bekapcsolása a csatornázásba s a szemetőgödörk eltavolítása nagy mértékben kizárja a fertőzés veszélyét. Megnyugvásul szolgálhat a környékbeli lakosoknak is.

— **Mi mindenre van szükségük a sebesülteknek.** A hadikórházaknak sok mindenre szükségük van. A szükségletek egy részét a kincstár fedezi, mindazáltal közben-közben a kórházvezetőség a társadalom támogatását is kénytelen igénybe venni. Újabbán ismét kellene valami, aminek beszerzése a kórházaknak sokba kerül; míg a társadalmak meg sem érzi. A vezetőség arra kér mindnyájunkat, hogy akinek botja van s nélkülözheti, küldje el a gyógyuló katonáknak, nagy szolgálatot teszünk nekik ilyen látszólag kicsiséggel is.

— **Uj gyógyszerár.** A belügyminiszter főispánunk előterjesztésére Városodóknak gyógyszerárát állít fel. Az új gyógyszerár jogát *Weilmann* Károly okleveles gyógyszerész, veszprémi lakosnak adományozta.

— **Beszállásdíj.** A tanács elhatározta, hogy a háború idő alatt is azt az összeget fizeti tüzosi beszállásért, amit béke idején katonai átvonuláskor fizet. Ez azonban most nagy összegre jut, éppen azért a mozgósítási kiadásokba beleszámítva a kincstártól megtérítését kérelmezi.

— **Miniszteri rendelet a vészhirességek ellen.** *Sándor* János belügyminiszter megrendszabályozza a rémüldözők vezérkarát és *Konrádjait*. Kihágásnak minősíti a vészhiressé kitalálót s terjesztőt. Nem tudjuk, Németországban s Ausztriában volt-e szükség hasonló rendeletre, de azt érezzük, hogy ebben a dologban van restelni való. De csak azok restelkedjenek, akik érzik, hogy erre a büntető írásra okot adtak. A rendelet tartalmából az alábbi sorokat idézzük: Minden komoly ember elismerni kénytelen, hogy alhinek kóholása és terjesztése a közrendet és köznyugalmat, amelynek főtartása és előmozdítása éppen ilyen súlyos időkben kétszeres kötelesség, nagy mértékben veszélyeztet. Ez okból az ily alhinek kóholását és terjesztését szigorúan megtiltom és e tilalom megszegését az 1879. XL. törvényünk első paragrafusára alapján kihágással nyilvánítom. Aki a hadviseléssel kapcsolatban először vészhiirt kóhol, vagy valótlan vészhiirt terjeszt, vagy másodsorban valakinek megsebesülését, halálát vagy az ellenség fogságába jutását állítja, vagy híreszteli, anélkül, hogy az adat valódiságáról hivatalosan közlésből vagy kétséget kizárólag más módon meggyőződött volna, vagy harmadszor egyéb oly alhirt kóhol vagy olyan alhirt terjeszt, amely alkalmas arra, hogy a lakosság körében félelmet és ijedelmet keltsen, kihágás miatt tizenöt napig terjedhető elzárással és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróóság hatáskörébe tartozik.

— **Tanítóink figyelmébe.** A féléru vasúti igazolványok beküldésének határideje f. hó 15-ike. Ezuton is felhívjuk a tanítószag figyelmét, hogy eddig a határidőig arcképes igazolványait a kir. tanfelügyelőséghez okvetlenül nyújtsák be.

— **A város fagadzsága.** Megirtuk, hogy a tagosítás folyamán az Alsóerdő egyrésze beleesik a tagosított területbe. A tanács az erdő-részlet fát a mostani időszakban óhajja kivágnati, hogy a közönség fához jutthasson s a faárak tulmelkedését megakadályozza. Az erdőfelügyelőség útján kért engedélyt azonban a miniszter még nem adta meg. Dr. *Komjáthy* László a tanács megbízásából Budapestre utazik s személyes közbenjárással szerzi meg a szükséges engedélyt.

— **Sorozás.** A népfőlkélti bemutató szemle alkalmával okt. 5-én 215 népfőlkéltől 160-at, okt. 6-án 204-ből 131-et, okt. 7-én 262-ből 170-et, október 8-án a Páparól beérkezett 340 népfőlkéltől 170-et soroztak be. Legszébb arány jutott Enyingről, ahonnan 86 jelentkező közül 77 derek legény vált be katonának. A sorozás okt. 17-én végződik. A besorozott újoncnak október 26-án kell jelentkezniök az igazolóalapjukban kijelölt kijelölt helyen. Veszprémben is több száz újonc érkezik.

— **Szemétfuvarozás.** A tanács elhatározta, hogy a szemétfuvarozásra vonatkozó szabályrendeletet 1915. január 1-től kezdve kötelezőleg végrehajlja. A számvédséget megbizta, hogy a lakások jegyzékét állítsa össze. Amennyiben a lakások száma után a város a szemétfuvarozás költségét a mostaninál alacsonyabb kivétel mellett is megkapja, nincs kizárva, hogy a most szedett díjakat kevesebbre szállítják le. Ugyanebben az ügyben a tanács másik határozatot is hozott. Több háznál a szemetet oly félre eső, nehezen hozzáférhető helyekre gyűjtik, hogy a kihordásra fordított idő értéke meghaladja a fizetett díjakat. A tanács az ily lakások tulajdonosait arra kötelezi, hogy a szemetet megfelelőbb helyen gyűjtessék össze.

— **Ágfa a szegényeknek.** A téli idő közeldével néha még a tapláléknál is nagyobb gondot okoz szegény helyeken a tűzifa. Szép dolog a városi hatóságtól, hogy rá gondolt ezekre a szegényekre. Az erdőfelügyelőségtől u. is megszerezte az engedélyt, hogy a város erdőiben az egészen szegény családok faágat szedjenek. Hétón az Alsóerdőn, csütörtökön a Csererődön. A kérelmező a városi gazdasági hivatalban írásbeli engedélyt kap, amely nov. 1-től kezdve egy hónapra szól. Az erdőre kocsival, fűrésszel, fejszével menni nem szabad s mindenki annyit hozhat, amennyi a saját szükségletére elég. Az engedély időtartamát szükséges esetben meg is hosszabbítják.

— **Ásványvizek adója.** *Bakos* Kálmán fűszerkereskedő azt a kérelmet intézte a tanácshoz, hogy a vidékre szállított ásványvizet a fogyasztási adó alól mentesítse. A tanács a kérést oly értelemben teljesíti, hogy a ládászám, eredeti csomagolásban vidékre eladott ásványvizek befizetett adóját visszatulja. A szabályrendeletet ily értelemben módosítani is fogják.

— **Katonalevél.** A *Somogyvármegye* érdekes leveleket közöl. Egytől egyig a harctérről küldték ezeket. A pénteki számban egy katonarvos levelet közli, melyet az illető Kaposvártól lakó apjához intézett a galíciai harcmezőről. Nagyon szép levél. Visszatükrözi a harcok hősi lelki világát. No meg azt is, hogy hogyan gondolkodnak azokról akik ott lehetnének s *ittthon* időznek. A levél ezekről ilyképen emlékezik meg: „Néha hazavágyok az ember. De csak egy pillanatra és aztán önkéntelenül is észbe kapva, szegyenkezve gondolok ellágyulásomért. A kötelesség szava és a becsületesség hangja szent és ez leköt, lenyűgöz mindent. Az otthonmaradt fegyverfogható férfiak elpirulának és piruljanak is el. Mi büszkéek vagyunk, mert nem éltünk és élünk hiába. Az a föld, amely fölnevelt bennünket, mindenkinek parancsol és a Haza mindenké. Sokan vagyunk és sohasem lehetünk eleget. A kávéház asztala mellett sokan ülnek olyanok, akik csak megvetést érdemelnek, amiért nem jönnek el hozzánk önként, minden hívó parancs nélkül”. Többet nem is írhatott rólok!

— **Derék somogyi vitézek.** A 44. gy-ezred második százada hősi hadi tettért a hadtestparancsnoktól elismerőlevelet s 200 korona jutalmat kapott. A szép levelet odafejté az ezred diadalmasan hordozott harci zászlója borostyán koszorújába. A 200 koronát pedig... talán áldomásra fordította?... de hogy is fordította. Parancsnokának indítványára együttes akarattal elhatározta, hogy felét a Vörös Kereszt Egyletnek, felét pedig a hadbavonultak családtagjainak adományozza, lehetőleg saját vármegyékben leendő felhasználás végett. A határozatot szép levélben írták meg Somogy megye alispánjának. Ez a gondolat is egyik szépsége maradt ennek a vitéz magyar ezrednek.

— **Galíciai menekültek.** A tanfelügyelőség ezuttal kéri a fűd plébános urakat, ha esetleg falujukban Galíciaiból menekült bármely foku tanítók és tanárok tartózkodnának, világossá tegyék fel őket, hogy képesítésükről szóló báminő okirat alapján irásban jelentkezzenek a kir. tanfelügyelőnél, aki a galíciai megfelelő iskolai hatóságot informálni fogja hollétükről s segítségükre lesz, hogy illetményeiket megkaphassák, ha irásukban jelzik, hogy illetményeiket hova küldjék.

— **Menhelyi gyermekek és az iskolafenntartók.** Mindazok az iskolák, amelyekben gyermekmenhelyi tankötelesek vannak elhelyezve, ezen tanulóért az 1914—15. tanévre járó tandíjpótló államsegély folyósítása iránt a szükséges kérvényeket a vármegyei közigazgatási bizottsághoz mielőbb terjessék be.

— **Kavicsátvétel.** A vármegyei közigazgatási bizottság elrendelte a kavicsanyag átvételét. E rendelkezés abban lili magyarázatát, hogy a fuvarosok közül sokan a katonasághoz bevonultak, továbbá mert az igavonó állatok egy részét katonai célokra bevonták, úgy, hogy több kavicsszállítás nem várható.

— **Hajómenetrend a Balatonon.** Folyó évi október hó 1-től október 31-ig Balatonboglár—Révfülpö—Badacsony és vissza a következő menetrend lesz: Balatonboglárról Révfülpöre indul naponként délelőtt 11 óra 50 perckor és este 7 órakor. Révfülpöpről Badacsonyba indul naponként délelőtt 12 óra 40 perckor. Badacsonyból Révfülpöre indul délután 4 óra 30 perckor. Révfülpöpről Balatonboglárra indul délelőtt 10 órakor és délután 5 óra 35 perckor. Balatonfűred és Siófok között pedig napjában egyszer közlekedik a gőzhajó.

— **Vámszedési jog.** A közigazgatási bizottság legutóbb tartott ülésének egyikén tárgyalta *Eszterházy* Sándor gróf marczaltói birtokos hadvámszedési jogának igazolását. Kellő megvitattatás után javasolta a kereskedelmi miniszternek, hogy a jogot mai terjedelmében a grófnak újból adja meg.

— **Lewis Robert** egyházi műpar-intézetének mai hírdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Nem mehet a háborúba.** A napokban tüzekek távoztak el városunkból. A harctérré vonultak. Lelkesedésük nagy volt. De ha minden szénásszekekérre ráfér még néhány szál, nincs olyan lelkesedés sem, amelyet vidám poharazással fokozni ne lehetne. Így volt biz ez s a tüzekek vidám kedvvel, néhányan kelletlenül zajosabb vidámsággal haladtak az utcán. Egyikük, a csendesebbek közül, reájuk szól s megdöbbenő komolysággal mondja:

— Gyerekek, csendesekben! Ne bomoljatok, mert Isten uccse nem jöttök el a háborúba!

— **Városi közgyűlés.** Veszprém város képviselő testülete f. hó 14-én, d. u. 4 órakor rendes közgyűlést tart. Targyisorozat: 1) Polgármesteri bejelentések. 2) A városi házipénztárnak és a házipénztárban kezelt alapoknak 1915. évi költségvetési előirányzata. 3) A legtöbb állami adót fizető városi képviselők 1915. évre érvényes névjegyzékének megállapítása. 4) Az iparosinaszkola 1913/14. évi számadása. 5) Az iparosinaszkola 1914/15. tanévi költségvetési előirányzata. 6) A szódavíz és ásványvíz adóról készült városi szabályrendeletnek a Belügyminiszter rendelete értelmében módosítása. 7) A Rákóczi-ternek rendezése és aszfalttal burkolása ügyében a Magyar-Horvát Aszfalt R.-Társasággal létrejött pótegyezmény jóváhagyása. 8) Albrecht Hugo pékmester a kórházhoz szállítandó kenyérnek szerződészerű árát a kivételes állapotra tekintettel felemelni kéri. 9) Matuka Fülöp pékmester, a szegényházhoz szállításra elvállalt kenyér szerződészerű árát a kivételes állapotra tekintettel felemelni kéri. 10) Balogh József városi középiskolai tanár, a szegényházhoz szállításra elvállalt kenyér szerződészerű árát a kivételes állapotra tekintettel felemelni kéri. 11) Balogh József városi középiskolai tanár, a szegényházhoz szállításra elvállalt kenyér szerződészerű árát a kivételes állapotra tekintettel felemelni kéri. 12) Balogh József városi középiskolai tanár, a szegényházhoz szállításra elvállalt kenyér szerződészerű árát a kivételes állapotra tekintettel felemelni kéri. 13) Ruházati és élelmiszeri, valamint egyéb szükségleti cikkeknek beszerzésére, árlejtések kiírása és a szerződések megkötésére a városi tanácsnak megbízás adása. 14) Pozsgay Miklós és Hosoff János a Müller-malom mellett 185 □-ól közterületet eladni kérnek. 15) A Veszprémi Takarékpénztár a Bognár-fele telken utcaterületet ajándékozta a városnak, az erre vonatkozó szerződés jóváhagyása. 16) Dr. Komjáthy László és nejének a Rainprecht-ligetnél kerítés építése ügyében az építési bizottság javaslata. 17) A tanács előterjesztése ideiglenes kolerabarakk építése iránt. 18) A gőzfürdő berületének és függő kérdéseinek rendezésére névze öv. Kácsér Samunával kötött szerződés jóváhagyása. 19—22) Pótadókedvezményi s illetőségi ügyek. 23) A városi kórház részére egy Röntgen-készülék beszerzése. 24) Rendőrkapitány bejelentései a Népakarati című helyi lapban megjelent támadás miatt bírói eljárást tett folyamatba.

— **Hirdetmény.** Polgármesterünk közhírré teszi, hogy az 1914. évre érvényes bírói országos betegápolási pótadókivetési listajstrom, a fegyveradó-kivetési listajstrom, valamint a városi közmunka-kivetési listajstrom 1914. évi október hó 12-től kezdődő 8 napos közzétevése lesz kivéte a városi adóhivatalban. Az érdekeltek a kivétel ellen nemzeti felebbvezéseiket fenti határidő alatt a városi adóhivatalba beadhatják.

— **Ébresztő-óra** 3 korona, zseborák 3, 4 50 és 1 50 K jótállással, duble-lánc 70 fillér és 1 50 K Pongrácz Andor üzletében. Óriási választék pénz- és egyéb börtárcákból, utazótáskák, minden beosztású zsebkések, botok, esernyők, divatos levelepapírok stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

A háború krónikája.

Október 3. Ökörmező táján megvertük a Máramarosba betört oroszokat. Az ellenség visszavonult a határon. Bereg vármegye területén egyetlen orosz sincsen. A hivatalok zavartalan működnek.

Az új offenzívában a német, osztrák és magyar csapatok előnyomulása az ellenséget a Visztula melléken visszavonulásra kényszeríti. A főhadiszálláson az a meggyőződés, hogy számunkra kedvező fejlődés várható.

Szerbiában levő csapataink két nap óta támadó harcban állanak. Offenzívánk lassan, de eredményesen halad előre.

Nyugaton a németek elfoglalták *Roye* és *Fresnoy* magaslátokat s visszaverték a franciák kiűrését *Toulból*.

Október 4. A vereckzei-szoroson betörni készülő oroszokat az örökös magyar csapat tönkreverte. Máramaroszigetbe október 2-án az oroszok bevonultak. Bántódása senkinek se történt. Csapatainkat gyűjtik, hogy innen is kiszorítsuk az oroszokat. A németek folytatják az orosz Osszovice bombázását.

Nyugati harctéren a csata folyik. Belgiumban Antwerpen este küszöbön áll.

Október 5. A máramarosszigeti orosz csapatok nem tettek kísérletet újabb előretörésre. Ellenünk a mi csapatainknak összevonását befejezték. Az oroszok kiszorítása csak rövid idő kérdése.

Galíciai csapataink állapota kitűnő. A szükséges teli ruhát sikerült odaszállítani. A betegek száma csekély, a halálozás arányszáma elenyésző. Bosznia s szerb és montenegrói csapatok betörték. Két montenegrói dandárt csapataink két napig tartó csatában megverték és Focsóra visszavetették. Egész vonatcsapatukat hátrahagyták. E színtér északi részén egy felzárulóljunk egy egész szerb zászlóalj fogott el.

Az Antwerpen ellen folyó támadásban Lierre, Weelhem, Königshoockterődök s a köztük levő redutok elestek. A németek itt harminc ágyút szákmányoltak.

Október 6. A hadműveletek Orosz-Lengyelországban s Galiciában kedvezően haladnak előre. A szövetséges csapatok az ellenséget Apátov és Klimontovtól a Visztula felé vetették vissza. Máramarosban az oroszok komoly előnyomulást nem mernek megkísérelni. Bereg és Ung megyéket az oroszoktól teljesen megzsisztítottuk.

Antwerpen összes ostrom alá vett erődje németek kezében van. E város előtt a németek eddig 330 ágyút szákmányoltak.

Nyugaton *Arras* vidékén nagy csata folyik. Döntés az egész vonalon csak napok múlva várható.

Október 7. Csapataink Máramarosszigetnél offenzívába léptek. Remélhető, hogy a betört orosz csapatokat itt is mielőbb visszaverik. Oroszok törtek be a radnai szoroson át Besztercze-Naszód megyébe is. Már útban vannak a visszazsúszáshoz szükséges csapatok. *Técsdnél* az orosz csapatokat teljesen tönkrevertük.

Galiciában természetesen előnyomulunk. Csapataink a *Sandomierz* mellett levő orosz hídfelet elfoglalták. *Tarnobrzsegnél* egy orosz hadosztályt visszavetettünk.

Belgiumból a királyi pár menekvőben van. Antwerpen a belga sereg nem tudja megvédeni. A nyugati harctér döntő eseményei lassan, de látzólag a németek javára fejlődnek.

Október 8. A magyarországi orosz betörőket már Galiciában üldözzük. Máramarossziget megszabadult az oroszoktól. A hatóságok megkezdtek működésüket s az elmenekült lakosok visszatérnek. Az uzsoki harcoknál 8000 orosz esett el. Ezeket most temették el. A przemysli várvedelmet a védősereg legnagyobb körültekintéssel intézi.

A németek a Suvalki orosz kormányzósgában eredményesen támadják az ellenséget. Háromezer embert foglyul ejtettek s több ágyút és gépfegyvert szákmányoltak. Ugyancsak a németek Kovno kormányzósgában elfoglalták Touroggent. Antwerpennél a németek az erődök nagyobb részének elfoglalása után a városokhoz közelebb jutottak.

Október 9. Csapataink további előnyomulása közben az ellenséget tegnap a Przemysl felé vívó műut mentén *Baricnál*, *Dinóvól* nyugatra, visszavetítettük és *Bzoso*vot is visszafoglaltuk, ahol ágyukat szákmányoltunk. A Visztula-Sán szögében a menekülő oroszoktól sok foglyot ejtettünk és sok járművet vettünk el. A Przemysl ellen intézett ismételt heves támadást fényesen visszavertük. Az

ellenségnek sok ezer halottja és sebesültje volt. A Máramarossziget melletti győzelmes harcokban a magyar és keletgalíciai népfölkelők, valamint a lengyel légionáriusok vetelkedtek a vitéségben.

A montenegrói csapatokkal szemben elért és már jelentett sikereinkhez most egy döntő csapás fűződik, amelyet a Visegrádon keresztül harc nélkül betört szerb csapatokra mérünk. Északi oszlopukat Szerbrenica felől, Bajina-Básta felé, a Drinán át már visszavetítettük, miközben vonatukat és lövészer-oszlopukat elvettük. A Romanja-Planina felé előrehatolt főerejüket, amely *Bozanovics* Milosz tábornok, volt hadügyminiszter parancsnoksága alatt állott, a mi seregünk kétnapos csatában teljesen megverte és az ellenség csak gyors futásban menekült meg a részünkről tervezett elfogatástól, 11-ik népfölkelő ezredük egyik zászlóalját elfogtuk, több gyorsüzelő ágyút szákmányoltunk.

Antwerpennél Broechem-erőd a németek birtokában van. Támadásuk átlépte a *Nethe* szakszát és a belső erődökhöz közeledik. Egy angol dandárt és beigákat a külső és belső erődök között megverték és Antwerpenre visszavetették. Négy-néhez ütget, 52 tábort ágyút, sok gépfegyvert, köztük angolokat is, nyílt területen elfoglaltak.

A Franciaországban folyó harcok még nem vezettek döntésre. A franciák előnyomulását az Argonneokban s Verdun északkeleti frontján a németek visszaverték.

Adakozások.

A veszprémi városi kórházban ápolat sebesült katonák részére a következő adományok érkeztek: Veszprémi szikvizgyár r-társ. 10 üveg szódavíz; Köller Sándor alispán a kezeihez átadott adományokból 40 ing, 40 alsónadrág, 40 törülköző, 40 zsebkendő, 10 lepedő, 10 kiskvános 10 huittal; Boor Lajosné 1 táj sütemény, 1 doboz cigaretta; Gácsér Samuné 6 alsónadrág, 3 ing, csokoládé, szalonna; Kövess Edéné Tolnai Viáglapja; Szlavicssek Lilike és Mária 6 pár érmelejtő; Brunkula Kálmán 4 szálvétta, 1 thonet-szék, 1 mosogató állvány, 1 sajtár; Veszprémi Vörös Kereszt-Egylet útján Schmid Károlyné (Középszikáz) 6 törülköző, 2 szálvétta, 6 zsebkendő, 3 alsónadrág, 9 ing, 1 trikó-ing, 3 lepedő; Honvédelmi minisztériumi Hadsegélyző iroda 4 drb könyv. A nemes szívű adakozóknak ezúton is halás köszönetét fejezi ki a kórház igazgatósága.

Az *irgalmis nővérek*nél ápolat sebesültek részére: Brazsil Gyuláné 2 alsólapedő, 3 törülköző; Tanka Sándorné 8 ing, 8 alsónadrág, 4 zsebk., 2 kiskvános 4 huittal; öv. Huberné 2 pár harisnya, 7 zsebkendő, 2 lábravaló, 5 vánkoshuzat, 3 ing, 2 kendő; Seefranz Józsefné 7 alsónadrág, 3 üveg bor és gyümölcs; öv. dr. Misley Sándorné 7 ing, 7 alsónadrág, 1 lepedő, kötszer; Reine Gyula 4 lepedő, 1 dunnahuzat, 6 pár harisnya, 1 ing, 1 szálvétta, 2 vánkoshuzat, 7 zsebkendő, 1 pokróc és 6 üveg befőtt; Csere Julianna 1 nagykvános 2 huittal, 1 kiskvános 2 huittal, 6 törülköző; Csonka Gyuláné 2 kiskvános, 2 ing, 1 lepedő; Oblatt Rudolfné 6 ing, 13 zsebkendő, 1 vánkoshuzat, 6 törülköző; Konká Sándorné 2 ing, 6 zsebkendő, 1 nagykvános 2 huittal, 3 asztalkendő, 3 törülköző, 4 zsebkendő, 3 üveg bor; Kernerné 1 leőt birka; Székely Erzsébet 18 zsebkendő, 1 ing és gyümölcs; Nay Anna 3 ing, 3 törülköző, 3 pár harisnya, 3 lepedő, 1 trikó, 2 kiskvankoshuzat, 1 paplan cihával; Auerhammer Józsefné 4 flanel-haskötő, 2 ing, 2 szálvétta, 4 törülköző, 2 lepedő; Spórerné 2 ing, 2 alsónadrág; Fabb Károlyné 3 ing, 3 alsónadrág, 3 törülköző, 3 zsebkendő, 3 flanel-mellény; öv. Vég Elekne 2 ing, 28 zsebkendő, 3 vánkoshuzat, 1 lepedő, 14 lábravaló; Vikárné 4 ing, 9 pár ha-

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítéset, aranyozás és festéset. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, keresztkutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettelrészletés. Munkamegtéknítés és megbeszélés vegett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

risnya, 1 dunna, 8 alsónadrág, 3 trikó, 3 alsótrikó; Kubay Huberiné 2 vankos 4 huzattal, 2 lepedő; Maar Karolyné 2 kilo méz; Keglovich Sandorné és Kluge Lajosné 12 ing, 3 lepedő, 8 pár harisnya; Péller Pál 4 üveg bor és gyümölcs; dr. Molnár Dénes 5 üveg bor és gyümölcs; Forszt Józsefné az összes sebesülteknek egy kavé- és kuglófból álló uzsonnát adott; Páskesz Mór 1 láda sör; Rosenberg Mórné 12 betegnek szőlőt és kalácsot küldött. — Nemesvámosi gyűjtésből: 18 kisvankos, 1 lepedő, 3 ing, 3 alsónadrág, kötszer. — **Bakonyzentivánról** Birnbauer János tanító gyűjtése folytán: 5 nagyvankos, 8 huzat, 5 kendő, 3 szalvéta, 17 zsebkendő, 16 lábravaló, 7 alsólepedő, 60 ing, 3 abrosz. — Breyer Margit 2 mellény, 1 kabát. — **Aka** községből **Schmidt** Antal adminisztrátor nemes buzgózkodása folytán 40 koronát küldtek és pedig: N. N. 20 K, Sz. Antal persejyéből 7 K 73 f., gyűjtésből 12 K 27 f. Ezenkívül gyűjtöttek 25 kisvankost 37 huzattal, 47 inget, 23 alsónadrágot, 10 zsebkendőt, 2 törülközőt. — A nemes adakozóknak a sebesültek nevében köszönetét nyilvánítja és Isten áldását kívánja az intézet főnöknője.

IRODALOM.

* A „**Borromeus**“ hitazonoklati folyóirat (Győr; előfizetése 8 kor.) most megjelent derek füzetében október és november vásár- és ünnepnapjaira, háboru idejére, temetésre s több bucsunapra közöl tartalmas, szépen kidolgozott szentbeszédeteket, melyeknek a mai izgalmas, hosszabb készületre alkalmatlan időkben különösen jó hasznát vehetik az igehirdetők. Ezzel a füzettel befejezte XXVIII-ik évfolyamát az érdemes folyóirat, s november derekán megjelenő adventi füzetével megkezdí XXIX-ik évfolyamát.

* **Mária-kongregáció.** Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkesztő Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: XV. Benedek. (Kép.) — A háboru és a kongregáció. Bangha Béla S. J. szerkesztő. — † X. Pius. Dr. Várkonyi Fidél S. O. Cist. — Bibor és gyász. — Kongreganisták a harctéren. — A német katolikusok erejének utka. Ünnapötördek. László Ferenc S. J. — A hős. Blaskó Mária. — Mária-érem a csataterén. — Az Ur Isten nagy kórháza. — A Mária-tisztelet világából. — A máriabesznyői zarándoklat. — A sajtószakosztályok figyelmebe. — Lapunk ügyében. — Kongregációi élet. Hírek. — Halottaink. — Irodalom. Telefon.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Fogházás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadtás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. szeptember 22-ől október 7-ig. —

Születés.

Kügler György vajmester és Szenté Mária fia György. — Galambos József bérő és Tatai Julianna leánya Róza Margit r. kath. — Sipos Antal vonatfékező és Novák Julianna leánya halvaszületett. — Tóth Gyula Antal acsaged és Hortoványi Mária Jozefa leánya Erzsébet Terézia r. kath. — Klein György cipészipáros és Frick Erzsébet leánya Anna Erzsébet r. kath. — Lehner István géplakatossegéd és Peintner Mária fia József r. kath. — Hock János napzámos és Repási Anna fia János r. kath. — Smecsko János szürposztókészítősegéd és Büki Anna fia István róm. kath. — Csákvári István államvasuti-vonatvezető és Baros Zsuzsanna leánya Sára ref.

Házasítás.

Pék Mária magánzó 66 éves r. kath. — Jónás Gyula népzénesz 50 éves r. kath. — Oswald István

szegényházi tag 78 éves r. kath. — Varga Julianna 3 éves r. kath. — Krausz Miksáné Friedmann Cecília házalo neje 65 éves. izr. — Szukop József 1 hónapos r. kath. — Özv. Egker Józsefné Tuba Katalin magánzó 59 éves r. kath. — Kelemen Margit 12 éves r. kath.

HÁZASÍTÁS.

Az elmúlt héten nem kötetett.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apaes ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermekek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35—47 cm.-ig raktáron.

3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.— korona.

rövid, színes. Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétatökökben legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélbeni rendelések legfontosabban eszközöltnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Három ELLENSÉG

VARJU EGÉR ÜSZÖK

kártevésai ellen biztosan védekezhetik a földbirto- kos, a külföldön nyolc év óta bevált kitünő védőszer

CORBIN

alkalmazásával. :: Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csirázását! Egyszerű alkalmazás! Olcsó! Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répamag, árpa, kender, konyhavelemény stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja :: meg saját érdekében!

Igen érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpest, valamint

a főelárusító:

OSWALD ISTVÁN

SIÓFOK.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóórs felé

Városi állomás	Honvédlaktanya
Dél előtt 9 ó 44 p	9 ó 48 p
Délután 4 ó 57	5 ó 01

Czellődmők felé

Városi állomás	Jutas
Dél előtt 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 ó 47	3 ó 36

Székesfehérvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 27
Délután 4 ó 08	4 ó 38

Győr felé

Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Dél előtt 10 ó 10 p	11 —

Dombóvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 ó 47	3 ó 46

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóórs felől

Honvédlaktanya	Városi állomás
Reggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délután 4 ó 03	4 ó 07

Czellődmők felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 ó 25	4 ó 56

Székesfehérvár felől

Jutas	Városi állomás
Dél előtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 ó 28	4 ó 55 p
Este 10 ó 32	10 ó 53

Győr felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 ó 22	3 ó 55

Dombóvár felől

Jutas	Városi állomás
Dél előtt 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 ó 41	10 ó 53

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith** savanyú-
víznek, **Mohai Agnes**,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a tulajdonosok előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivízet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánozt **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott **kölni-**
vízet, kölnivíz-pouder és **kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. **ZONGORÁK** javítását és hang-
olását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetmények, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutató-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketési tudósítások, számlák, cím-
kék, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos áron számítva

Raktáron tartja plébánia-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindentel-
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füzve vagy bekötve
szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Fizetés meg-
hagyás iránt járási bírósághoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61